

prima instanță: A. Sandu
(Judecătoria Ialoveni)
instanța de apel: M. Anton, A. Bostan, V. Negru
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 2r-857/16

DECIZIE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul	Iulia Sîrcu
Judecătorii	Iurie Bejenaru
	Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Jordan Parascovia,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Chitoragă Iurie împotriva Parascoviei Jordan și Ninei Croitoru cu privire la încasarea datoriei, dobânzii aferente, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională a Parascoviei Jordan și Ninei Croitoru împotriva lui Chitoragă Iurie cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, prin care a fost respinsă cererea Parascoviei Jordan de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs apelului declarat de către Jordan Parascovia,

c o n s t a t ă

La 03 septembrie 2009, Chitoragă Iurie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Parascoviei Jordan cu privire la încasarea datoriei, dobânzii aferente, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

La 20 ianuarie 2010, reclamantul a depus cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, indicînd în calitate de pîrîți Jordan Parascovia și Croitoru Nina.

În motivarea acțiunii, Chitoragă Iurie a indicat că la 01 noiembrie 2007, a dat cu împrumut Parascoviei Jordan suma de 23 500 Euro cu dobînda lunară de 4 % pe un termen de pînă la 30 aprilie 2009. Sora pîrîtei, Croitoru Nina, și-a asumat obligația de a rambursa împrumutul în condițiile în care Jordan Parascovia nu-și va onora obligațiunile sale.

Solicită Chitoragă Iurie încasarea în mod solidar din contul pîrîtelor a datoriei în sumă de 23 500 Euro, a dobânzii aferente în sumă de 121 862 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 201 092 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 24 iunie 2010, Jordan Parascovia și Croitoru Nina au depus cerere reconvențională împotriva lui Chitoragă Iurie, solicitînd scutirea de la plata taxei de stat

și declararea nulă a contractului de împrumut din 01 noiembrie 2007, din motiv că Chitoragă Iurie nu i-a transmis Parascoviei Jordan nici o sumă de bani.

Prin încheierea Judecătoriei Ialoveni din 28 iunie 2010, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2011, a fost respinsă cererea Parascoviei Jordan și Ninei Croitoru de scutire de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii reconvenționale.

Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 30 iunie 2011, a fost admisă parțial acțiunea lui Chitoragă Iurie, s-a încasat în mod solidar din contul Parascoviei Jordan și Ninei Croitoru în beneficiul lui Chitoragă Iurie datoria în sumă de 23 500 Euro, dobânda aferentă în sumă de 126 767 lei, dobânda de întârziere în sumă de 42 686 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 11 240 lei cu titlu de taxă de stat și în sumă de 1650 Euro cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. Totodată, s-a încasat în mod solidar din contul Parascoviei Jordan și Ninei Croitoru în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 5517, 99 lei. În rest, acțiunea lui Chitoragă Iurie a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2012, a fost respins apelul declarat de către Jordan Parascovia și admis apelul declarat de către Croitoru Nina, casată hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 30 iunie 2011 în partea încasării datoriei și a dobânzilor aferente din contul Ninei Croitoru, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acțiunii lui Chitoragă Iurie împotriva Ninei Croitoru. În rest, hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 30 iunie 2011 a fost menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 03 iulie 2013, a fost admis recursul declarat de către Jordan Parascovia, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2012 și restituită pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2013, a fost admis apelul declarat de către Jordan Parascovia și Croitoru Nina, casată hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 30 iunie 2011, cu restituirea pricinii spre rejudecare în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Ialoveni din 05 noiembrie 2014, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2015, a fost primită în procedură acțiunea reconvențională înaintată de către Jordan Parascovia și Croitoru Nina, au fost scutite parțial Jordan Parascovia și Croitoru Nina de la plata taxei de stat, cu obligarea acestora de a achita taxa de stat câte 1000 lei fiecare.

Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 15 septembrie 2015, s-a încasat din contul Parascoviei Jordan în beneficiul lui Chitoragă Iurie datoria în sumă de 23 500 Euro, dobânda conform ratei de refinanțare a BNM în sumă de 126 767, 99 lei, dobânda de întârziere pentru perioada 01 mai 2009 – 20 ianuarie 2010 în sumă de 42 686 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 11 240, 45 lei cu titlu de taxă de stat și în sumă de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. Acțiunea lui Chitoragă Iurie împotriva Ninei Croitoru, precum și cererea reconvențională au fost respinse ca neîntemeiate. Totodată, s-a încasat din contul Parascoviei Jordan taxa de stat în sumă de 1000 lei, neachitată la primirea acțiunii reconvenționale.

La 16 octombrie 2015 și suplimentar la 26 august 2016, Jordan Parascovia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 15 septembrie 2015, solicitând scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, admiterea apelului, casarea hotărârii

primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii lui Chitoragă Iurie ca fiind neîntemeiată și admitere a acțiunii reconvenționale.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, a fost respinsă cererea Parascoviei Jardan de scutire de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către Parascovia Jardan, fiindu-i comunicat apelantei despre necesitatea achitării taxei de stat în mărime de 15 393, 36 lei, în termen de 7 zile din data recepționării încheierii. Totodată, acesteia i-a fost explicat că în cazul în care nu va lichida neajunsurile în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

La 26 august 2016, Jardan Parascovia a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, cerând admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016 în partea ce se referă la refuzul în scutirea integrală a dânsei de la taxa de stat pentru cererea de apel, cu emiterea în această parte a unei încheieri noi, soluționând prin decizie problema în fond și admiterea cererii de scutire de la plata taxei de stat.

În susținerea recursului, Jardan Parascovia a invocat că dânsa, precum și membrii familiei sale, nu au un venit lunar stabil, unica sursă de existență fiind lucrările sezoniere de prelucrare a terenului agricol la localnici, pentru o zi de muncă primind suma de 100 lei, fapt confirmat prin copia carnetelor de muncă a soților Jardan, certificatul eliberat de către Primăria or. Ialoveni și adeverința eliberată de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni.

Menționează recurenta că este eronată concluzia instanței de apel precum că în urma primirii sumei de 23 500 Euro de către Jardan Parascovia în urma încheierii contractului de împrumut din 01 noiembrie 2007, bugetul familiei acesteia s-a mărit considerabil, deoarece Chitoragă Iurie nu i-a transmis niciodată suma de 23 500 Euro.

Indică Jardan Parascovia că neîntemeiat este și argumentul instanței de apel, precum că în condițiile în care interesele dânsei sunt apărate în instanța de judecată de către avocatul Novîtchi Olesea, rezultă că recurenta-apelantă dispune de mijloace financiare, deoarece serviciile prestate de către avocat poartă un caracter gratuit și reprezintă doar un gest caritabil, fapt confirmat prin contractul de acordare a asistenței juridice nr. 029/PL/09 din 01 iunie 2009.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Materialele dosarului atestă că copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, a fost expediată în adresa Parascoviei Jardan la data de 22 august 2016, fapt confirmat prin data indicată pe citația pentru ședința de judecată din 29 septembrie 2016, la care a fost anexată copia încheierii recurate (f.d. 152, partea de jos), însă lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia de către recurentă.

În circumstanțele relevante, recursul declarat de către Jardan Parascovia la 26 august 2016 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 12 septembrie 2016, în adresa intimatului Chitoragă Iurie a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Jardan Parascovia cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a încheierii instanței de apel și emiterea unei noi încheieri de admitere parțială a cererii de scutire de la plata taxei de stat, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prevederi similare se regăsesc și în art. 4 alin. (1) pct. (19) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992.

Din materialele dosarului rezultă că la 03 septembrie 2009, Chitoragă Iurie a depus cerere de chemare în judecată, concretizată la 20 ianuarie 2010, împotriva Parascoviei Jardan și Croitoru Nina cu privire la încasarea datoriei, dobânzii aferente, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

La 24 iunie 2010, Jardan Parascovia și Croitoru Nina au depus cerere reconvențională împotriva lui Chitoragă Iurie, solicitând scutirea de la plata taxei de stat și declararea nulă a contractului de împrumut din 01 noiembrie 2007.

Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 30 iunie 2011, acțiunea lui Chitoragă Iurie a fost admisă parțial.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2012, au fost scutite integral Jardan Parascovia și Croitoru Nina de la plata taxei de stat pentru cererea de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2012, a fost respins apelul declarat de către Jardan Parascovia și admis apelul declarat de către Croitoru Nina, casată hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 30 iunie 2011 în partea încasării datoriei și a dobânzilor aferente din contul Ninei Croitoru, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acțiunii lui Chitoragă Iurie împotriva Ninei Croitoru. În rest, hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 30 iunie 2011 a fost menținută.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 25 februarie 2013, a fost scutită parțial Jardan Parascovia de la plata taxei de stat la depunerea cererii de recurs, cu obligarea acesteia de a achita taxa de stat în mărime de 6000 lei.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 03 iulie 2013, a fost admis recursul declarat de către Jardan Parascovia, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2012 și restituită pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2013, a fost admis apelul declarat de către Jardan Parascovia și Croitoru Nina, casată hotărârea Judecătoriei

Ialoveni din 30 iunie 2011, cu restituirea pricinii spre rejudecare în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Ialoveni din 05 noiembrie 2014, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2015, a fost primită în procedură acțiunea reconvențională înaintată de către Jordan Parascovia și Croitoru Nina, au fost scutite parțial Jordan Parascovia și Croitoru Nina de la plata taxei de stat, cu obligarea acestora de a achita taxa de stat câte 1000 lei fiecare.

Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 15 septembrie 2015, a fost admisă parțial acțiunea lui Chitoragă Iurie împotriva Parascoviei Jordan, iar acțiunea lui Chitoragă Iurie împotriva Ninei Croitoru, precum și cererea reconvențională au fost respinse ca neîntemeiate. Totodată, s-a încasat din contul Parascoviei Jordan taxa de stat în sumă de 1000 lei, neachitată la primirea acțiunii reconvenționale.

La 16 octombrie 2015 și suplimentar la 26 august 2016, Jordan Parascovia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 15 septembrie 2015, solicitând scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii lui Chitoragă Iurie ca fiind neîntemeiată și admitere a acțiunii reconvenționale.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, a fost respinsă cererea Parascoviei Jordan de scutire de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către Parascovia Jordan, fiindu-i comunicat apelantei despre necesitatea achitării taxei de stat în mărime de 15 393, 36 lei, în termen de 7 zile din data recepționării încheierii. Totodată, acesteia i-a fost explicat că în cazul în care nu va lichida neajunsurile în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel nu a efectuat o examinare completă și adecvată a capacității Parascoviei Jordan de a achita taxa de stat la depunerea cererii de apel.

Or, avînd în vedere că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2012, Jordan Parascovia a fost scutită integral de la plata taxei de stat pentru cererea de apel, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 25 februarie 2013, a fost scutită parțial de la plata taxei de stat la depunerea cererii de recurs, precum și prin încheierea Judecătoriei Ialoveni din 05 noiembrie 2014 dînsa a fost scutită parțial de la plata taxei de stat la depunerea cererii reconvenționale, Curtea de Apel Chișinău urma să-și argumenteze concluzia vis-a-vis de faptul s-a schimbat sau nu din momentul depunerii acțiunii reconvenționale – 24 iunie 2010 și pînă în prezent situația patrimonială a recurentei-apelante și anume prin îmbunătățire radicală, ce i-ar fi dat posibilitatea de a achita taxa de stat integral.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului cauza Malahov c. Moldovei din 07 iunie 2007, definitivă din 12 noiembrie 2007, unde Curtea a reiterat că deși prima instanță a constatat imposibilitatea reclamantului de a plăti taxa de stat, aceasta l-a obligat să o plătească după ce a respins pretențiile lui. Instanța de judecată nu a explicat motivele schimbării poziției sale și nici nu s-a referit la vreo dovadă care ar fi probat că situația patrimonială a reclamantului s-ar fi îmbunătățit radical.

Astfel, instanța de recurs consideră că obligarea recurentei-apelante Jordan Parascovia de a achita taxa de stat la depunerea cererii de apel în mărime de 15 393, 36 lei reprezintă o limitare disproporțională a dreptului dânzei la acces la o instanță.

Nu poate fi reținut argumentul instanței de apel invocat în motivarea respingerii cererii de scutire de la plata taxei de stat, precum că primind cu titlu de împrumut suma de 23 500 Euro, bugetul recurentei-apelante s-a mărit considerabil, or, suma indicată constituie obiectul litigiului și instanța prin această afirmație se expune asupra fondului cauzei, în situația în care Jordan Parascovia prin acțiunea reconvențională neagă primirea acestei sume.

Totodată, ținând cont de faptul că Jordan Parascovia a prezentat pentru confirmarea situației materiale precare copia carnetului de muncă al acesteia și a soțului, adeverința componentei familiei eliberată de Primăria or. Ialoveni și caracteristica eliberată de ofițerul operativ de sector, se conchide că probele prezentate nu justifică imposibilitatea recurentei-apelante de a achita taxa de stat în mărime deplină la depunerea apelului.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs consideră că recurenta-apelantă Jordan Parascovia urmează a fi scutită de la plata taxei de stat la depunerea apelului în sumă de 9 393, 36 lei, cu obligarea acesteia de a achita taxa de stat în mărime de 6000 lei.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Parascovia Jordan, a casa integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016 și emite o nouă hotărîre sub formă de încheiere de admitere parțială a cererii Parascoviei Jordan de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului, cu scutirea Parascoviei Jordan de la plata taxei de stat în mărime de 9 393, 36 lei și obligarea de a prezenta dovada de plată a taxei de stat în mărime de 6000 lei, acordându-i pentru aceasta termen pînă la prima ședință de judecată a instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Jordan Parascovia.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Chitoragă Iurie împotriva Parascoviei Jordan și Ninei Croitoru cu privire la încasarea datoriei, dobînzii aferente, dobînzii de întîrziere și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională a Parascoviei Jordan și Ninei Croitoru împotriva lui Chitoragă Iurie cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut, și se emite o nouă decizie sub formă de încheiere prin care:

Se admite parțial cererea Parascoviei Jordan de scutire de la plata taxei de stat pentru cererea de apel depusă împotriva hotărîrii Judecătoriei Ialoveni din 15 septembrie 2015.

Se scutește Parascovia Jordan de la plata taxei de stat în mărime de 9 393, 36 lei pentru cererea de apel și se comunică Parascoviei Jordan despre necesitatea prezentării

dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 6000 lei, acordându-i pentru aceasta termen pînă la prima ședință de judecată a instanței de apel.

Se explică Parascoviei Jardan că în cazul în care nu va lichida neajunsurile în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

Pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Chitoragă Iurie împotriva Parascoviei Jardan și Ninei Croitoru cu privire la încasarea datoriei, dobînzii aferente, dobînzii de întîrziere și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională a Parascoviei Jardan și Ninei Croitoru împotriva lui Chitoragă Iurie cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut, se restituie la Curtea de Apel Chișinău la faza de primire a cererii de apel.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecător

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic